

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 50 K Félévre 220 K
 Hét napra 110 K Egész évre 440 K
EGY PÉLDANY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlósy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Panama

Liberális berkekben egyre hangosabban suttognak bizonyos hallatlanul nagyarányú panamákról, szállítási és egyéb visszaélésekről, melyeket állítólag a keresztyén irányzat köpönyege alatt követtek el egyesek, vagy egész intézmények... Nem áll módunkban konkrét adatokat szerezni a panama-híreknek sem valóságáról, sem valótlanosságáról, s így határozottan állást sem foglalhatunk velük szemben, de éppen az igazság érdekében követeljük, hogy a panamák kérdése minden halogatás nélkül tisztáztassék.

Küldjön ki a nemzetgyűlés parlamenti bizottságot, mely szigorú tárgyilagossággal vizsgálja fölül az összes állami megrendeléseket, a kiadott kiviteli szállítási engedélyeket s állapítsa meg: történt-e panama, történtek-e visszaélések? S ha igen: akkor azonnal, tétovázás nélkül állítsa a bűnösöket a független bíróság elé, tekintet nélkül arra, hogy miniszter-e az illető, vagy napidíjas, segédhivatali igazgató-e, vagy írógépkezelő? Aki az állam szomorú helyzetét, a keresztyén irányzat magasztos gondolatát aljas nyereszkedésre használja föl, az teljesen azonos a posztócsalókkal és papírbananesszállítókkal és méltó a társadalomból való kiközösítésére.

Ezt a szigorú, tárgyilagos vizsgálatot pedig nemcsak a hazafias gondolkodás s a becsületes jóézés kívánja meg és követeli, hanem egyenesen és elsősorban annak a keresztyén irányzatnak erkölcsi tartalma és főséges tisztasága, amelynek köpönyege alá a bűnösök rejtőztek. Egy percig, egy pillanatig sem szabad az illetékes köröknek kétséget hagyni fönn az iránt, hogy a keresztyén ethika személt huna a panamák és csalások ocsmányosága fölött, mihelyt keresztyének azoknak bűnösöi. Mert keresztyén gondolkodással csak kétféle embert ismerhetünk: jót és gonoszt, legyen az illető zsidó, avagy keresztyén.

De követeljük a vizsgálatot az ország jól felfogott érdekében is. Külső és belső ellenségeink egyforma buzgalommal igyekeznek a keresztyén nemzeti irányzatot rágalmakkal teleszórni, a külföld e őt befeketíteni s e célból minden eszközt felhasználnak, minden látszattól tökélet kövacesolnak maguknak. Vagy igaz hát a panamáról terjesztett híresztelés s akkor elrettentő példaadással meg kell gátolni a visszaélések újabb sorozatát, melyek az országot előbb-utóbb a Balkán nivójára süllyeszthetik le, — vagy nem igaz s akkor a kivételes hatalom igénybevételéről alkotott törvény alapján kell kinyomozni és megbüntetni az állam érdekeit veszélyeztető hamis hírek terjesztőit.

A kormány elsőrangú kötelessége, hogy egyszermindenkorra megtisztítsa a közéletet a befurakodott, vagy megbízhatatlannak bizonyult kártékony elemektől és megóvja a keresztyén nemzeti irányzat főséges erkölcsi tisztaságát a homálnak és szennyfoltnak még az árnyékától is.

Mert semmi semmi sem ellenkezik annyira a keresztyén morállal, miní épen a panama és korrupció.

Mindenekelőtt követeljük a keresztyén nemzeti ideálokért lelkesedő tisztántuli magyarság nevében a szigorú és pártatlan parlamenti bizottságot!

Magyarország teljes felosztását sürgetik a románok

A lengyelektől kosarat kapnak

Bécs, jan. 20. (N. St. t. j.) Take Jonesku Varsóban a lengyel külügyminiszternek a kis antant kész tervezetét nyújtotta át. A tervezet Magyarország teljes felosztását akarná. Take Jonesku azt indítványozta, hogy a lengyel köztársaságot egészítsék ki a Kassa-óderbergi vasutvonalig terjedő területekkel. Budapestet nyilvánítsák semleges városnak. Csonkamagyarország többi részei pedig a csehek, románok és jugoszlávok osztoznának egymás között. Megjegyzí a román miniszter, hogy ezáltal

teljesülne Lengyelország azon kívánsága, hogy délfele szabad kijáratot kapjon.

— A varsói kormány habozás nélkül visszautasította ezt a tervezetet. A lengyel kormány magatartásának oka részint magyar barátság, részint a Csehországgal fennálló ellentétek, amely lehetetlenné teszi a Varsó és Prága közötti közeledést. A lengyel kormány továbbra is közös határt akar Magyarországgal, de a magyar állam függetlensége megsemmisítése nélkül.

Teleki az egyetemek elhelyezéséről

Budapest, jan. 20. (Nemz. St. t. jel.) Gróf Teleki Pál miniszterelnök ma fogadta Debrecen város küldöttségét, amely a kolozsvári és pozsonyi egyetemek Debrecenbe való helyezésének érdekében jött. A küldöttséget gróf Dégenfeld József vezette s ő volt a küldöttség szónoka is.

A miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy Debrecen város társadalmának ezt a lépését szépnek és hazafiasnak tartja, azonban a megoldást illetőleg kifejezte azt a magánvéleményét, hogy **azt tartja, nem szabad az egyetemeket tömöríteni s**

egyetlen egy egyetemet sem szabad egyetemi városban elhelyezni.

Mindazonáltal igéri, hogy a dolgot komoly megfontolás tárgyává fogja tenni, s nem fogja saját álláspontját mindenáron érvényesíteni, de meg fog tudni hajolni az ellenkező érvek előtt is.

A küldöttség tagjai a miniszterelnök válaszáat megnyugvással fogadták.

(Mi nem tudjuk olyan megnyugvással fogadni a nyilatkozatot. Véleményünk szerint minden komoly érv a Debrecenbe való helyezés mellett lareol. — Szerk.)

Készül az új lakásrendelet

Budapest, jan. 20. (Nemzeti St. tel. jel.) Az igazságügyminiszteriumban hetek óta dolgoznak az új lakásrendeleten, amely februárban fog megjelenni a hivatalos lapban. Az új lakásrendelet kiakarja egyenlíteni a lakók és a háztulajdonosok között kiélesedett ellentéteket. Az igazságügyminiszter kijelentette, hogy az új lakásrendelettel megakarja kezdeni a békeállapotok visszaállítását a lakásügyek terén is. Az új rendelet a háztulajdonosoknak nagyobb szabadságot fog engedélyezni saját lakásukban, hogy bizonyos számú lakások felett szabadon rendelkezhessenek és tehetősebb lakóknak ház-

bérét felemelhessék, s hogy saját céljaikra lakásaikat visszakaphassák.

A lakáshivatalt is átszervezik. Az új rendelet megfogja szüntetni az elnöki tanácsrendszert s visszaállítja az előbbi rendszert, amely a lakáskiutalások ügyét egyes bírák kezébe teszi le.

Budapest, jan. 20. (N. St. t. j.) A lakók szövetsége mai gyűlésén tiltakozni fog az igazságügyminiszter új tervezetének azon része ellen, amely a felmondást és a béremelést tárgyalja s a régi állapotok fenntartását kívánják.

Apponyi Genfben

Budapest, jan. 20. (Nemz. St. tel. jel.) Genfből jelentik, hogy Apponyi Albert gróf a genfi egyetemi ifjuság meghívására Genfben előadást fog tartani Magyarország szerepe a kelet-európai alakulásban címen.

Pártpolitikai mozgalmak

Budapest, jan. 20. (N. St. t. j.) A Budapestben tartózkodó keresztyén szocialisták ma este pártértekezletet tartanak Haller István elnöklésével, amelyen foglalkoznak az Andrássy csoporthoz való csatlakozás kérdéséről. A keresztyénszocialisták egyrésze még mindig nem

bizik Andrássy tervezetének őszinteségében. Nagy a távolság Haller István személye és a disszidensek között is. A disszidensek alig néhány tagja időzik most Budapesten, így a tárgyalások is csak nehezen indulhatnak meg. Nagy érdeklődés fordul Apponyi személye felé, akinek csatlakozását biztosnak veszik.

Tény az, hogy Apponyi párisi útja előtt hosszasan tárgyalt Andrássyval és Telekivel s hirdette azt a felfogását, hogy szükségesnek tartja a pártok átcsoportosítását.

Budapest, jan. 20. (N. St. t. j.) Korányi Frigyes, a volt pénzügyminiszter csatlakozott az Andrássy csoporthoz.

Goga Octavián a rabmagyarság helyzetéről

Valótlan állítások és üres ígéretek az ántánt megtevésére

Bukarest, jan. 20. — A dr. Böllőni György szerkesztésében most megindult és Bukarestben megjelenő magyar nyelvű *Bukaresti Hírlap* első számában érdekes cikkben közli az oláhok által „magyarnak” csufolt s nálunk is jólismert Goga Octavián oláh kulturális politikai és kulturális helyzetéről. Bár a nyilatkozatból minden magyar kiolvashatja a tendenciózus fordításokat és a külföldnek szánt megtevésztő beállítását, közöljük mégis a volt magyar országgyűlési képviselő nyilatkozatát, mert az oláh hazugságokból, bárholnan és bármilyen formában jönnek is azok, mindig okulhat Csonka-Magyarország meggyalázott népe. A *Bukaresti Hírlap* munkatársa a következő beszélgetést folytatta Goga miniszterrel:

— Van-e Románia számára magyar nemzetiségi kérdés?

— Ugy hiszem, hogy a multból mindenki tanult valamit, mindenki természetesnek találja, hogy *mi is tanultunk*. A legrosszabb politika az úgynevezett struccpolitika, a tényekkel való nemszámolás. Mi számolunk a tényekkel és így természetes módon elismerjük, hogy Romániában — amely nemzeti államnak tekinthető, mert a statisztikai kimutatások szerint a románok vannak többségben — vannak nemzetiségek is. Ezeknek fontosságát nemcsak számbeli arány határozza meg, hanem az a körülmény is, hogy etnikailag mennyiben vannak rokonságban a szomszéd államok nemzetivel. Így értelmezve a dolgot, *Uj-Romániában magyar nemzetiségi kérdés nemesak, hogy van, hanem legfontosabb*, sőt úgy szólván, az egyedi nemzetiségi kérdés.

— Mit szándékozik tenni Románia a nemzeti kisebbségek védelmére?

— A nemzeti kisebbségek védelmét úgy értelmezem, hogy az állami kereteken belül szabad teret kell engedni a faji szempontok érvényesülésének nemesak politikai, hanem kulturális tekintetben is. Románia belpolitikája ma demokratikus alapokon nyugszik. Az általános választójog mindenkinek megadta a szabadpolitika érvényesülésének lehetőségét. Az összes romániai magyarokkal szemben a legtoleránsabb magatartást tanúsítják (Nap-nap után hallani erről a „toleráns” magatartásról. Szerk.) és épen azért azt hiszem, hogy ha a közlekedés a két nemzet között megkezdődik, Románia magyarsága érezni fogja azt, hogy senki sem áll érdekében visszatérni a régi rezsim felfogásához, s ahhoz a rendszerhez, amely épen a nemzetiségi elnyomások jegyében rokkadt össze.

— Miként áll a magyar iskolák ügye? Mi lesz a felekezeti magyar iskolákkal?

— Az iskolaügyet két szempontból kell megítélni, az állami és felekezeti iskolák szempontjából. *Általános vélemény az, hogy az állami népiskolákban magyar legyen a tanítás nyelve ott, ahol a közeg magyar nemzetiségű.* Ezekben az iskolákban a román nyelv csak mint tantárgy szerepelne. Az *állam magyar nyelvű középiskolákat is fog fenntartani ott, ahol ennek szükségességét a körülmények, a nemzetiségek számaránya igazolják.*

— Ami pedig a felekezeti iskolákat illeti, a felekezeteknek jogukban áll iskolákat alapítani és fenntartani ott, ahol azt szükségnek tartják.

— Természetesen az állam fenntartja magának az ellenőrzés jogát nemesak közigazgatási, hanem pedagógiai szempontokból is. A katolikus iskolákkal az ügy másként áll. Az állam főtörvénye az, hogy az egyházzal való természetes összeköttetését helyre állítsa, illetőleg fenntartsa. Hogy az összeköttetés még mindig nem áll fenn, annak nem mi vagyunk az oka.

— Én körülbelül öt hónappal ezelőtt felszólítottam az összes egyházak képviselőit, hogy az eskü letételével rendezzék az egyház és állam közötti viszonyt és állítsák helyre az egyetértést. Az idei költségvetésbe fel is vettem mindazokat a tételket, melyek a régi magyar költségvetésben az erdélyi egyházak fenntartására szerepeltek. Ennek következménye

aztán például az, hogy rendelkezésekre áll öt millió lei a református papság anyagi helyzetének javítására. Az összeg folyósítására azonban eddig nem kerülhetett a sor, mert *az egyház képviselői nem jelentkeztek, hogy ebben az ügyben velem tárgyalásokba bocsájtkoz anak*, holott ők is jól tudják, hogy papságuk a legnagyobb nyomorban tengődik, bár a pénz rendelkezésükre állana.

— A katolikus egyházat illetőleg a Szentszékekkel már folytak a tárgyalások egy konkordatum létesítése tárgyában. Miután mi minisztert küldtünk ki a Vatikán mellé és miután a pápai nuncius Bukarestbe megérkezett, a konkordatum létrehozása már hónapok kérdése csupán. A katolikus klérus összes függő ügyeinek rendezése csak ettől függ. Ami pedig a református és unitárius egyházat illeti, ezeknek hatóságai illetékesek arra, hogy miután a kormány álláspontját ismerik, ezt méltányolják, a szükséges lépéseket megtegyék és ezzel segítsenek papságuk anyagi helyzetén.

— Az egyházak hivatalos és levelezési nyelve ügyében kiadott rendeletet, úgy látszik, félreértették. Mi ennek a teljes értelme?

— A miniszteriumban megszerveztem néhány olyan osztályt, melyek csak a nemzeti kisebbségek egyházainak ügyét intézik. Ezekben olyan tisztviselők dolgoznak, akik erdélyiek és a nemzeti kisebbségek nyelvét ismerik. Mindamellé sokkal praktikusabbnak tartom a gyorsabb elintézés szempontjából, ha az egyházaknak a miniszteriummal való levelezése román nyelven történik. Rendeletemnek nincsen más célja, csak ez. Egyetlen szó nincsen benne arról, hogy egymás közötti vagy belső levelezésüket román nyelven folytassák. *A rendelet kizárólag a miniszteriummal való érintkezés nyelvét szabályozza.*

— Az egy területen élő magyarság és a román-magyar népesség által vegyesen lakott területek helyzetét hogyan látja a miniszter ur?

— Szeretném, ha a Székelységben, azon a területen, melyen a magyar nyelvű népesség zárt területen él, két magyar megyét szerveznének az új megyei beosztás alkalmával, hogy így az egy nyelvterületen élő magyarság nyelvi kérdését egységesen lehessen rendezni úgy a közigazgatásban, mint a bíraskodásban. Ennek a magyar szigetnek most még függőben lévő nyelvi kérdését akkor majd a törvényhozás útján fogjuk szabályozni és jogait törvényileg biztosítani. Az egyéb kisebb magyar szigeteken pedig ezek a törvények lesznek mérvadók eme kérdések rendezésénél.

— A magyar egyetem ügye hogyan áll?

— Az egyetem ügye is ezzel áll a legszorosabb összefüggésben. *Amíg a magyarság alapvető nyelvi kérdései nincsennek tisztázva, addig az egyetem ügye sem haladhat előre.* Természetes azonban, hogy a magyar sziget kulturális berendezkedéseinek egyik alapvető intézménye lesz.

— A magyar színészet és művészet ügyét hogyan látja miniszter ur?

— Véleményem szerint Erdélyben több magyar színházzal működik, mint amennyi a színészet színvonalának súlyedése nélkül megtudva élni. Mindamellé ebbe az ügybe nem akartam beleszólni, sőt annak idején felszólítottam a magyar színigazgatókat, hogy gyűljenek össze egy kongresszuson és azon egymás között csinálják meg az erdélyi színházak beosztását. Ez meg is történt és én a színigazgatók eme határozatait szankcionáltam is.

— Azt hiszem azonban, hogy épen a magyar színészet színvonalának megőrzése céljából ajánlatosabb volna ha az eddiginél kevesebb színház tartanának fenn. „de jobbakat, mint az eddigiek. Arra is felszólítottam őket, hogy tömörüljenek egy egyesületbe, mint teszem fel a budapesti színészegyesület, hogy a miniszteriummal szemben egységesen ez intézze ügyeiket. Az összes színházaknak 1922 októberéig megadtam a játszási engedélyt, hogy ez idő alatt összes függőben lévő ügyeiket rendezzék. A kolozsvári magyar színház bérbeadásának ügyét is elintéztam és lehetővé tettem Janovicsnak, hogy színházát állandóan játszó.

— Az erdélyi magyar művészeket arra, hogy itt Bukarestben rendezzenek kiállításokat több alkalommal felszólítottam, felkértem őket, hogy a lehetőség szerint csak a legjobb dolgukat hozzák ide, hogy kiállításuk tényleg reprezentálja a magyar művészetet. Ugy hallom, hogy a nagyváradi volt prefektus foglalkozik most azzal a tervvel, hogy az erdélyi művészek munkáiból kiállítást rendez Bukarestben. A magam részéről minden ilyen irányú törekvést a legmesszebbmenő támogatni fogok. Meg kell még jegyeznem, hogy a magyar művészekről sem vonom meg az állami támogatást, *a nagybányai fesztivált például továbbra is fenntartom és folyósítom számára az állami segélyt.*

— Hogyan áll a magyar kulturegyesületek ügye?

— Azok a kulturális egyesületek melyek speciálisan kulturális célokat szolgálnak és mentesek minden politikától, teljesen szabadon működhetnek, ha alapszabályaikat a törvényben előírt módon jóváhagyatják. Ugyan ez vonatkozik az egyéb egyesületekre, mondjuk az EMKE-re is, természetesen azzal a kötelezettséggel, hogy alapszabályaikat a miniszterium elé terjesztik, amely esetben működésüket maga a törvény biztosítja.

terjeszteni, amely a Károlyi-féle földbirtokreformon alapul.

A jugoszláv kormány engedélyezte Linderéknek az adóbeajtást is, amelyből körülbelül 36 millió folya be.

Babarczy szabadlábán

Budapest, jan. 20. (Nemz. St. tel. jel.) A vizsgálóbíró ma szabadlábára helyezte Babarczy Jenő bárót, mivel a vizsgálat nem tudott olyat produkálni, ami a fogvatartását indokolta tette volna.

Tisza egyik gyilkosa meghalt

Budapest, jan. 20. (N. St. t. j.) Dobó István, a Tisza gyilkossága egyik tettese, akit a hadosztálybíró kötéltálati halálra ítelt, ma meghalt. Dobó már régebbi idő óta betegeskedett, úgy hogy a rabkórházba kellett szállítani.

Pécsett komolyan folyik a hazaáruló komédia

Bécs, jan. 20. (N. St. t. j.) A jugoszláv kormány értesítette a pécsi szerb megbízottat, hogy a pécsi területeknek autonómiájához hozzájárult. Az autonómia előkészítése céljából 60 tagú bizottságot választanak, amely addig lesz permanenciában, míg a vármegyei és városi törvényhatósági bizottságokat megválasztják. A szerbek a bizottság összeállítását olyképen módosították, hogy a tagok számát 110-ben állapították meg. Linder Béla és Hoffmann Ottó megakarja tartani a választásokat is az autonóm területeken. Elsősorban a földbirtokreformról szóló törvényjavaslatot akarják be-

Fát ajánlanak a városnak

Még a tél elején úgy az oláhok, mint a csehek valósággal sanyargatták a magyar alföldet azzal, hogy minden tűzifa szállítást megszüntettek, most egyre-másra ajánlják a fájukat, mikor a tél derekán már tul vagyunk és valóságos tavaszias az időjárás. Az oka ennek az, hogy most már nagyon rászorulnak az Alföld terményeire. Különösen a tengerire! A felvidéki (Szilovszkó most a cseheknek) tűzifakitermelő és értékesítő szövetség budapesti kirendeltsége tett újabban ajánlatot Debrecen városának. Ezer vagon fát ajánlanak Szerencs állomáson való átvétellel. A fa ára Sátoraljaújhelyig számított vasuti fuvardíjjal 100 kilonként 26 és fél cseh korona, megtérítendő még a mozdony és kocsisználatért 500 K. Csereüzlet esetén 1 vagon tengeriért 10 vagon fát adnak. A leszállítás határideje június 1. Akkor szorul legjobban a közlekedés Csehszágban. Akkor még 20 vagon fát is fognak kínálni az éhező csehek 1 vagon tengeriért.

HIREK

— **A piarista főgimnázium kétszázéves évfordulója.** 1721 január 21-én nyílt meg Debrecenben egy kis nádfedeles viskóban, a Szent Anna- és Varga-utcák sarkán az első piarista iskola. Azóta épen kétszáz év morzsolódott le, nyomában sok küzdés és nehéz körülmények között. Megváltozott az intézet működési köre is, hiszen először a piarista iskolák alapítójuk szándéka szerint, mindenütt az elemi iskolák tanításával foglalkoztak s csak később vették át kizárólag a felsőbb iskolák, a gimnáziumok vezetését. Az iskola megnyitása után az első hónap végén 22 növendéke volt az intézetnek. A mai 400 tanuló létszámmal összehasonlítva következtethetjük, hogy a kultúra milyen magasfoku kifejlődése állt elő azóta s hogy az intézet szerény keretek között is minő munkát végzett Debrecen város kulturális előbbrevitele terén. A multak tanulságait okserien felhasználva, az intézet a jövőben is mindent megtesz arra nézve, hogy Debrecen város intenciói és áldozatkészsége az intézet falai között folyó öntudatos munka által nemes gyümölcsöket teremjenek. Az évfordulót az intézet szerény keretek között hálaadó istenítisztelettel s házi ünnepéllal üli meg.

— **Sopron pártolja a debreceni feliratot.** Sopron vármegye értesítette Debrecen város tanácsát, hogy a Boeskey István koronájának visszaszerzésére irányuló feliratát hasonló szellemű felirattal támogatja.

— **Internálások.** A debreceni államrendőrség kerületi főkapitánya a rendőrkapitány előterjesztésére Silber Mór 38 éves újfahértői születésű, Schanzer Dávid, 21 éves kimpolungi születésű, Krémer Áron, 21 éves faluszlatinai születésű, Frisch Péter, 33 éves négyesi születésű és Ádám János 26 éves bécsi születésű egyének, mint közveszélyes munkakerülők internálását rendelte el. Az internálást elrendelő végzéseket a debreceni államrendőrség kerületi kapitánysága jóváhagyás végett felterjesztette a belügyminiszteriumnak. A nevek beszélnek.

— **Mibe kerül a fölemelt drágasági segély?** A város nagy nyomorral küzdő tisztviselői — mint már a Hajdúföld közölte — folyamodtak a törvényhatósági bizottsághoz, hogy drágasági segélyüket emeljék fel úgy, mint az állami alkalmazottakét. A városi tanács a méltányos kérelem teljesítését javasolni fogja, előbb azonban utasította a számvevőséget, hogy tegyen részletes jelentést, mibe kerül a drágasági segély felemelése?

— **A szélhámos áldetektív.** A budapesti államrendőrség megkeresésére a debreceni államrendőrség elrendelte Zombori Kornél budapesti lakos körözését. Ez a Zombory érdekes módon követett el több csalást. Magádetektívnek adta ki mindenütt magát. Így favásár címén Reich Béla magántisztviselőtől 1200 koronát esalt ki és nyomtalanul megszökött. A rendőrség most körözi Zomboryt, az ál-Serloch Holmest.

— **Védekezés a sáskaveszedelem ellen.** A marokkói sáskaveszedelem elleni védekezés ügyében e hó 27-én értekezlet lesz Debrecenben a hajdúvármegyei érdekeltek községek bevonásával. Ez alkalommal az országos rovarügyi állomás részéről Bakó Gábor előadást fog tartani a védekezés módozatairól.

— **Kiadják az 1919 évi fakompetenciát.** A háztulajdonosok egyesülete felhívására a városi tanács utasította a számvevőséget, hogy a beszállított famennyiség felét az 1919 évi fakompetencia kiadására külön raktározta. Az 1918 évi fakompetenciát a háztulajdonosok haladéktalanul szállítsák el, mert elvesztik igényüket.

— **A Hangya** ezuton értesíti összes tagjait, akik burgonyára előjegyeztek, hogy ennek árát a Rózsa-utcai főüzletben átvethetik, amennyiben a város részéről kiutalt burgonya leszállítására kilátás nincs.

— **Jóteköny estély Kabán.** Kabán január 15-én a szegény diákok felruházására műsoros esttel egybekötött táncmulatságot rendezett a ref. főgimnázium ifjusága *Osváth* Ödön tanár ur vezetésével. A kabai intelligencia kellemes fogadtatásban részesítette a kollégiumi diákokat. A kirándulás úgy erkölcsileg, mint anyagilag jól sikerült és tisztán 7200 koronát eredményezett a nemes célra. Az anyagi sikert nagy mértékben elősegítette *Bagi* István malomtulajdonos és földbirtokos áldozatkészsége. Az estély minden szereplője kitünő volt. *Osváth* Ödön tanár ur tartott hatásos megnyitóbeszédet, melyben a magyar kultúra támogatásának szükségességét hangoztatta. Kabáról *Dulhazy* Rózsa urleány bájos közvetlenséggel szavalt. Szellemesen konferált *Péczy* Sándor, joghallgató. Az est sikeréhez igyes szereplésükkel nagyban hozzájárultak: *Balogh* György, *Cseresznyés* László, *Fridrik* Dezső, *Harsányi* László, *Kertész* Kálmán, *László* Lajos, *Luczay* Árpád, *Makádi* Lajos, *Tar* János, *Jóna* István, *Boda* Béla, *Fridrik* Béla, *Kardos* Lajos, *Varga* Gyula és *Tassi* Ferenc gimn. tanulók. A kabai intelligenciának a feledhetetlen vendéglátásért, a felülfizetésekért s a szíves támogatásért hálás köszönetet mond ez uton is a rendezőség.

— **Új iparendedélyek.** A városi tanács ujabbban az alábbi iparendedélyeket adta ki: *Buzás* Lajosné „Cleopatra” kozmetikai műintézet, *Fráter* József bankbizományi iroda, *Braun* Mihály férfiszabó, *Marosi* Gizella női kalapkészítő 500—500, Debrecen és vidéke mezőgazdák szövetekezte állatértékesítés és földözös, *Herskovits* Abraham zöldség és gyümölcs kereskedés nagyban és kicsinyben, *Brückner* Gyula fakitermelés 2000, *Benkő* András termény és gyümölcsbizományos, *Horváth* István kézmű és divataru 1000, *Kuthy* Béta ingatlanforgalmi iroda 100, *Gyémánt* Géza és társa rt. festék, gyarmataru, fűszer, cukorka, rövid-aru és papírkereskedelemre 12000 K engedély lefizetése ellenében nyertek iparüzésre engedélyt.

— **Megakadályozzák a falopást!** A városi tanács elhatározta, hogy a város területén ellenőriztet minden fahordást. Akár kocsin, akár háton szállít valaki fát, igazolni kell a tulajdonszerzést. Így akarják megakadályozni a nagymérvű falopásokat.

— **Művészet a Vigszinházban.** Majdnem elmaradt a Templom egyesület javára rendezett tegnapi vigszinházi művészet. Ugyanis az államrendőrség debreceni főkapitánya akadályokat gördített az estély megtartása ellen. Nevezetesen *Márfy* igazgató elmulasztotta bejelenteni a rendőrségen a művészet szereplőit, mely a fennálló rendelkezések folytán elegendő ok arra, hogy egy művészet betiltassék. Azonban a betiltás ellen *dr. Márfy* felelősséget s a debreceni államrendőrség kerületi főkapitánya, mint legfelsőbb fórum ez ügyben engedélyezte a művészetély megtartását.

— **D'Annunzio Velencében.** Velencéből jelentik, hogy *D'Annunzio* ma reggel oda érkezett.

— **Halál vagy öngyilkosság.** E cím alatt tegnapi számunkban jeleztük, hogy a Rakovszky utcán halva találtak egy házban egy asszonyt. A rendőrség vizsgálata során kiderült, hogy a hulla *Végh* Ferenéné 34 éves Rakovszky utca 18. szám alatti lakos, akit három nap előtt éjszaka szívszélhűdés érthetett és az okozta halálát.

— **Fogatrekvirálás fahordásra.** A városi tanács, hogy a halápi vágástérről beszállíthassa a levágott fát, felhatalmazta az erdőhivatalt, hogy a halápi kaszálóbirtokosoktól fuvar rekvirálhasson. A fuvarért az erdőhivatal ölenkint és kilométerenkint a rendes fuvarbért fizeti, azonban a rekvirálásnál tekintettel kell lenni a gazdaközönség érdekeire.

— **Tárgyalnak a helyi vasuttal.** A város helyi vasut Petőfi-téri telepét az Ispótyalaposra akarja kihelyezni. Ez ügyben február 4-én tárgyalást kezdenek a helyi vasuttal.

— **Visszaélés a zenede nevével.** A városi zeneiskola igazgatósága tájékoztatásul közli a nagyközönséggel, hogy a f. hó 23-ára meghirdetett növendékhangverseny nem felel meg a valóságnak, mert azon *nem szerepel zeneiskolai növendék* Lengyel Rózi kivételével, aki ellen pedig fegyelmi eljárás van folyamatban — Igazgatóság.

— **Debreceni Vasuti Menetrend** megjelent Gárdos könyvesboltja kiadásában ára 5 kor. Kapható könyvkereskedésekben, dohánytözsdekben, újságárusítóknál.

K I S H I R E K

— **Ötven éves a német birodalom.** A félszázados forduló alkalmával most 18-án ünnepélyes manifesztumot bocsátott ki *Ebert* elnök.

— **Magyar-cseh kamara** alapítását tervezi az országos kereskedő- és iparszövetség, úgy hogy februárban már meg is alakuljon.

— **Tót püspököt neveznek ki** a magyar helyébe úgy *Eperjesre*, mint *Kassára* a csehek. Ezáltal népszerűséget remélnék a tótoknál.

— **Két milliárd dollára becsülik** azt a veszteséget, ami az amerikai ipart és kereskedelmet az utolsó egy év alatt az általános áresés következtében érte. A jelenleg raktárookban felhalmozva levő áruk értéke mintegy három milliárd dollárral csökkent.

— **A bolsevizmus elleni mozgalom** nagy arányokban terjed Oroszországban, ahol már nem képesek túrni a zsidó népbiztosok önkényét. A mozgalom letörésére semmitől se riadnak vissza *Trockijék*, mert attól tartanak hogy óriási vérfürdőt fognak rendezni a zsidók közt.

— **Kikötőket építenek a Dunán** a csehek, *Pozsonyban*, *Komáromnál*, *Párkányánán* és *Dévényben*. Ugy rendezkednek be, mintha örökösen ott maradhatnának.

— **Egy mandátumot sem kaptak a kommunisták** Kievbén, a legutóbbi szovjetválasztások alkalmával. A választási bizottság erre megsemmisítette a választások eredményét és a szakszervezetek tagjai közül sok munkást letartóztatott. — *Hiába*, csak nincs szebb és dicsőbb dolog, mint a vörös szabadság!

— **A galíciai zsidók ellen** foglalt állást a bécsi községtanács, és elfogadta a mielőbbi kitoloncolásukat kívánó indítványt. A szociáldemokraták is a javaslat mellett szavaztak.

— **Csehszlovákia Irországa** lesz a Felföld, mint ahogy azt a „*Venkov*” című cseh lap panasolja. A Felföldék autonómiájának a jel-szavával szerzett többséget a választásokon a katolikus néppárt, már pedig a tótok autonómiája a magyar uralom visszatérését jelenti.

— **Három millió tonna** hajótere van *Japán* kereskedelmi flottájának, melynek nagysága a háboru alatt csaknem megkétszereződött. Ma *Japán* e tekintetben a harmadik helyen áll, közvetlenül *Anglia* és az *amerika Egyesült-Államok* után.

— **A szatmári róm. katolikus püspökség megszüntetése** az egyik követelménye a román kormányának a Vatikánnal kötendő konkordátum keretében. — *Ime*, egy beszédes példája annak a megértő türelemnek, amit *Goga Oktávián* ur prédikál.

Az ántánt válasza

— **Budapest, jan. 20.** (N. St. t. j.) A nyugatmagyarországi kérdésben átadott magyar választjegyzékre ma reggel a külügyminiszteriumba megérkezett a legfőbb tanács válasza.

— **Helyesbbités.** F. hó 18-iki számunkban említett vacsorát *Dr. Benard* Agoston miniszter tiszteletére nem a Népszövetségi Othon, hanem az *Egyesült Keresztény Nemzeti Kisgazda- és Földművespárt* rendezte a helybeli keresztény-szociális szervezetekkel együtt.

— **Külföldi értékpapírok zárolása.** A magyar kormány a magyar közigazgatás alatt álló területen lévő pénzintézeteknél, cégeknek, közpénztáraknál, közjegyzőknél, ügyvédéknél vagy másnál szabad vagy kötött létben lévő külföldi értékpapírok husz százalékát zárolta. Az ezen felüli értékpapírok szabad rendelkezés tárgyai maradnak. — A hivatalos lap szerdai száma közli a pénzügyminiszternek ugyane tárgyban kelt rendeletét is.

— **A Pénzügyi Központ** elnökévé a Kormányzó *dr. Schmidt* Józsefet öt évi időtartamra újból kinevezte.

— **Körvadászat.** A köztisztviselők vadásztársulata január 23-án, vasárnap kedvező időjárás esetén a Nagyhegyesen körvadászatot tart. A kocsival rendelkező tagokat felkérjük, hogy fogatjukat a társaság rendelkezésére bocsássák és a kiállítandó kocsik mennyiségét az elnöknek szombat délig jelenteni sziveskedjenek. Indulás reggel fél hat órakor a *Kossuthszobortól*. Elnökség.

Rendőri hírek. A verekedés áldozata. Mint már megírtuk, az e hó 7-én tartott nyíracsi bálban Bíró István nyíracsi dohánykertész Tóth János fokosával fejbevette. Tegnap délelőtt Bíró István a kórházban sérüléseibe belehalt. — **Öngyilkosság.** Schepfer Károly Batthyányi-utcai órák ellen többen tették feljelentést idegen órák eltulajdonítása címén. Tegnap délelőtt, mikor a rendőrség leakarta tartóztatni, öngyilkossági szándékából megmérgezte magát. Sérüléseivel beszállították a kórházba. Állapota nem súlyos. — **Körözés.** Mint megírtuk, egy nagyobb szabású valacsalásból kifolyólag a rendőrség atkísérte B. Imre budapesti szabótanoncot az ügyészségre. Tegnap a fia az ügyészségi fogházból megszökött. A rendőrség körözi. — **Lopás.** Frisch Károly szobafestő 8 méter hosszú festőlétráját 3 ezer korona értékben ismeretlen egyén ellopta. A rendőrség megindította a nyomozást a tolvaj ellen.

Értesítés. Értesítem megbízóimat, hogy a Varadon rekedt gallérok és kézelők megérkeztek. Átvehető Hungaria kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó vállalat Debrecen, Péterfia utca 4. alatt.

Meteor mozgóban vasárnap Aranyipille III. Jegyelővétel szombaton d. e. 10 órától.

Színház

Nádassy balesete. Rácz Ada bokaficamodása óta divatos betegség lett úgy látszik a bokaficamodás a Csokonai színházban. Most szerdán reggel Nádassy István a Csokonai színház jeles táncos komikusa ficamította ki bokáját, aki természetesen leszállt néhány napra. Ugyannyira, hogy szerdán este a Csárdáskirálynő Boniját Heltai játszotta meg, akinek beugrását siker követte erkölcsileg is, de anyagilag is, mert az előadás után Heltai Andor egy levelet kapott Kardoss igazgatótól ezzel a szöveggel:

„Bandikám, aki színész, az színész. Dirid.”

Ötlet: És, aminek legjobban örült a kitűnő Heltai, 300 korona volt mellékelve a kedves levélhez.

A színházak és mozgószínházak közleményei: Pénteken, B) bérletben *Cigányszerelem*. Hétfőn 24-én a *Hermelines nő*.

— **Francia bohózatujdonság a Vigszínházban.** A párisi vígjáték irodalom legszellemebb két reprezentánsa szerepel a Vigszínház szombati és vasárnapi műsorán, amikor Fiers és Caillavet roppant kacagató darabját a „kis garnizon”-t játsszák a Vigszínházban.

Porzellán Kálmán Színész című sorstragédiáját mutatja be ma az Uránia 5 és 7 óra-
kor. Jegyelővétel.

Az uszó börtön amerikai történet 6 felvonásban. Szenzációs kalandok. Főszereplő: Egede Nissen. Előadások az Apollóban 5 és 7-kor. Jegyelővétel.

Bijapuri párdúc. Kalandor történet 5 felvonásban Harry Liedtke főszereplésével bemutatja ma pénteken az Arany Bika mozi 5 és 7 órákor.

Törvénykezés

§ Az Augusztá szanatórium mint zsidó menedékhely Lapunk hasábjain mi is ismertettük már régebben az Augusztá szanatóriumban előfordult botrányos eseteket. A múlt év júliusában dr. Széll Kálmán, kerületi tisztviselő orvos a főispánhoz beadványt intézett, amelyben ismertette a Geszti József vezetése alatt álló Augusztá szanatóriumban uralkodó türethetetlen állapotokat, hanyagságokat s az ott lábra kapott zsidószellemet és zsidóbefolyást, amely úgy a háború alatt, de azután is a zsidók menedékházává tette az Augusztá szanatóriumot. Szóval tette dr. Széll a szegény betegekkel való bánásmódot is és sürgős intézkedést kért. A főispán akkoriban egy bizottság kiküldését rendelte el.

Dr. Geszti József rágalmozás miatt feljelentést adott be dr. Széll Kálmán ellen. A

járásbírószék Széllt 300 korona pénzbüntetésre ítélte Felebbezés folytán ma került az ügy a törvényszék elé. Elnök Szuhányi Andor tanácselnök volt.

A kir. ügyészség képviselőjében dr. Mező Sándor kir. ügyész volt jelen, aki a tárgyalás elején bejelentette, hogy ennél az ügynél hatóság előtti rágalmozás esete forog fenn s ennél elő van írva, miszerint már a járásbírószék tárgyalásnál ügyészi megbízott legyen jelen, ami azonban a jelen esetben nem történt meg. Ezért indítványozza, hogy a járásbírószék ítéletét semmisítsék meg és új tárgyalás megtartására s új ítélet hozatalára utasítsák. Ehez úgy a főmagánvádló képviselője, dr. Makovics Elemér ügyvéd, mint Széll Kálmán dr. képviselője, dr. Kovács Béla hozzájárult. A bíróság is ilyen értelemben döntött. A járásbírószék ítéletét megsemmisítette és új tárgyalás megtartására utasította, amelyen már az ügyészi megbízott is jelen legyen.

SPORT

A Debreczeni Egyetemi Atlétikai Club szombaton délután 5 órákor az Egyetemi Körben gyűlést tart. A tagok pontos megjelenését kérjük.

Az intézőbizottság ülése. Az intézőbizottság tegnap este ülést tartott. Elhatározták, hogy a tavalyi bajnoki mérkőzések sorsolását február elsején adják meg. A kerület tisztújító közgyűlése február 2-án lesz.

Megsemmisített bajnoki mérkőzés. Az intézőbizottság megsemmisítette a DTE—Kisvárdai SE. bajnoki

Apró hirdetések.

Tejet
hordós káposztát és paradicsomot a közalkalmazottak étkezdéje észére nagyobb mennyiségben veszünk. Ajánlatot Tisztviselői étkezdé (vagy Uranus mozgó) kérünk.

Munkásleányt
telvesz a „Török pezsőgyár.”

Kováry és Altmann
szűcsök, Piac 42. Pannónia épület. Barmilyen és szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Két
gazdász butorozott szobát keres azonnalra. Ár mellékes. Címét kiadóban leadni kérek.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
P. ULO 1.
Batthyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Vaslemez
rudvas és huzalszeg érkezett Seszt na Lajos vaskereskedésébe. Piac-u. 23. szám.

Koros Sándor
férfi-szabó Balmazújváros Piac-u. 60.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

Rikkancsok
felvételnek fix fizetéssel és jutálékkal lapunk kiadóhivatalában

Forgács István
műorás
Bádogos-u.

Középiskolai tanár
magántanulók előkészítését és korreptálást vállal Cím a kiadóban.

Bankszakmában
jártas gépen is jól író könyvelőt vagy könyvelőnőt keresünk. — Gazdák Bankja, Kossuth u. 17.

mérkőzést, amelyet tavaly a DTE 1:0 arányban elvesztett A DTE megövtá az elvesztett mérkőzést, mivel a KSE-ben igazolatlan játékos szerepelt. Az intézőbizottság a mérkőzés újból való lejátszását rendelte el, ami a tavalyi szezonban fog megtörténni.

Kerületi tanácsülés. A Kerület tanácsa január 25-én, kedden délután ülést tart, amelyen fontos ügyek kerülnek tárgyalás alá.

és vegyes lebeléyzésű pénzt legdrágábban vesz
Román Simon bankiroda
Debrecen, Kossuth-utca 11.
Telefon 903. szám.

Valutaárfolyamok

Budapest, január 20. (Nemz. St. tel. jel.)
A budapesti tőzsdén ma a következő árfolyamokat jegyezték. Napoleon 1850—80, angol font 22-10—35, leva 715—35, dollár 580—73, márka 932—53, Bécs 76, lei 743—50, szokol 712, dinár 15-50. Irányzat szilárd.

A zürichi devizapiacozon a magyar koronát 1.07 és féllel jegyezték.

és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegdrágábban vesz
Dollárt Simon György
DEBRECZEN, Kossuth-u. 11.

Apró hirdetések.

Tejet
hordós káposztát és paradicsomot a közalkalmazottak étkezdéje észére nagyobb mennyiségben veszünk. Ajánlatot Tisztviselői étkezdé (vagy Uranus mozgó) kérünk.

Munkásleányt
telvesz a „Török pezsőgyár.”

Kováry és Altmann
szűcsök, Piac 42. Pannónia épület. Barmilyen és szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Két
gazdász butorozott szobát keres azonnalra. Ár mellékes. Címét kiadóban leadni kérek.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
P. ULO 1.
Batthyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Vaslemez
rudvas és huzalszeg érkezett Seszt na Lajos vaskereskedésébe. Piac-u. 23. szám.

Koros Sándor
férfi-szabó Balmazújváros Piac-u. 60.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

Rikkancsok
felvételnek fix fizetéssel és jutálékkal lapunk kiadóhivatalában

Forgács István
műorás
Bádogos-u.

Középiskolai tanár
magántanulók előkészítését és korreptálást vállal Cím a kiadóban.

Bankszakmában
jártas gépen is jól író könyvelőt vagy könyvelőnőt keresünk. — Gazdák Bankja, Kossuth u. 17.

Röztudomásu!

hogy aranyért, brilliánsért és hamis fogért a legmagasabb napi árat fizetem

Benedikt Jenő

óras és ékszerész
Verbőczy-u. 2. sz. Iparkamara.

Petroleum

hordótelekben és kicsinyben kapható a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” áruüzletében Hunyadi-u. 13.

MAKULATUR

50 kilogramos tételekben eladó a kiadóhivatalban

Hirdetéseit délután 2 óráig

adja le a „HAJDUFÖLD” kiadóhivatalába Piacz-utca 59. szám Telefon 348 szám.

Tóczós-kertben Nemes-utca 8. sz. kis ház

ELADÓ

950 négyszögöl területű földdel, konyhakertésznek igen alkalmas Értekezhetni a kiadóhivatalban Piacz-utca 59.